

**Mahatma Gandhi Arts, Science and Late N.P. Commerce College
Armori, Dist. Gadchiroli (M.S.)**

Department of Political science

Study Report on

**An Analytical Study of *Grampanchayat* and *Gramsabha* for
the Development of Adopted Village *Kasvi***

(2017 – 2018)

Submitted by: -B. A. II (Department of Political Science) students group

Under the supervision of:-Prof. G. M. Borkar, Head of Political Science department

Introduction:

To accomplish Mahatma Gandhi's concept of Gram Swarajya and article 40 given in the guideline of Indian Constitution, 73rd constitutional amendment was passed by Indian Parliament in 1992. The students of department of Political Science of Mahatma Gandhi Arts, Science & Late N. P. Commerce College, Armori conducted survey on 'The Analytical Study for the Development of Grampanchayat and Gramsabha of Adopted Village Kasvi' by observing contribution and the benefits of various laws implemented by the government in concern with local government for the development of village. The village Kasvi include in Gat-Grampanchayat along with Rampur, Ashta, Palora. Total members of Gat-Grampanchayat *Kasvi* are eleven.

Meeting of Grampanchayat :

Kasvi Gat-Grampanchayat held a meeting once in a month and all members are present. The various problems and barriers get discussed in the meeting.

Meeting of Gramsabha :

- ❖ In every economical year total six meetings: four general and two special meetings are held. All the meetings except special meetings of 15th August are adjourned because of lack of 'Quorum'.

- ❖ The Sarpanch of Kasvi introduces and implements the entire government scheme like ‘MANREGA’ and others with the help of Gramsevak, Z. P. Members, Panchayat Samiti Members.

Government Stakeholders

The government stakeholder is selected in Gramsabha. Many meetings are adjourned only for lack of quorum and once the meeting is adjourned then there’s not a condition to complete a quorum for next meeting. That’s why the people are not satisfied regarding the selection process of government stakeholders.

Work of Dispute free village committee (Tantamukt Gaon Samiti) :

In 2008 the Maharashtra Government launched Mahatma Gandhi Dispute free village Mission to resolve the dispute at the village level. *Kasvi* village also took charge of this scheme. The committee resolves many disputes. This is to be noticed that the dispute free village committee works very honestly, effectively and powerfully. So the villagers are happy over the proceeding of the committee.

Year	Work of dispute free village
2014-15	03
2015-16	03
2016-17	02
2017-18	02

From the above chart it is observed that the problems of disputes are decreasing day by day.

The Opinion of the People :

- ❖ According to the Kasvi villagers the change in ‘The Rural local Government’ that is direct election of Sarpanch in 2017 is improper. As like, people considers the condition of education to become a Sarpanch is correct and Sarpanch must be a graduate.
- ❖ The discussion in Gramsabha is held on the instruction given by the local people. But it is observed that the complaints do not justified properly as well as the meeting of government officers about government schemes are not conducted properly, that’s why people are not satisfied.

G. E. 21

- ❖ The facilities of cleanliness like, portable water and street-light in the village are not provided properly and regularly.
- ❖ It is found that the forest committee and education committee by which comes under Grampanchayat serves very impressively.

Works of Sarpanch :

Sarpanch of Kasvi Grampanchayat is very active and implements all the important schemes. To notice people's complaint, he tries to dislodge the problems of village but villager never take initiative to pay tax before or on time and so the less fund collected Sarpanch has to face many financial difficulties regarding the improvement of village.

Conclusion:

It is found in the proceeding study of Grampanchayat and Gramsabha of Kasvi village that the villagers attend and participate rarely in the Gramsabha. All the meetings except 15th August are adjourning because of the lack of quorum; it results into wrong selection of stakeholders. People do not pay tax on time so due to the lack of fund, Grampanchayat is unable to provide drinking water, cleanliness and street-light on time and proper way. People of Kasvi oppose the new change in rural local government that is direct election for Sarpanch. Unbiased judgement is found by dispute free village committee.

Suggestion:

1. To create awareness among the people, street-play should be organised by the Gramsabha after regular interval.
2. To assure villagers for the benefits government scheme, officers should regularly interact with them.
3. It should be made compulsory to attend at least six Gramsabha meetings to get benefits of government scheme.
4. Law of direct election of Sarpanch should get cancelled and implementation of the previous law of electing Sarpanch by members of Grampanchayat.
5. The candidate for Sarpanch must be a graduate.
6. Strict rules should be stated to pay tax on given time.
7. Various events should be organized to attract people for the Gramsabha meeting.

G. Borkar

Prof. Gajanan Borkar

Principai
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N. P. Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli

राज्यशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थ्यांची दत्तक ग्राम कासवीला भेट

नागरीकांशी संवाद साधताना नुकताच नव्याने झालेले बदल म्हणजे सरपंचाची होणारी भेट नियड व शिस्तगाची. अट याविषयीचे मत जाणून घेतले. ग्रामसभेमध्ये उपस्थित लोकांचा किती सहभाग असतो त्याचप्रमाणे तंटामुक्ती समितीचे कार्य, गावातील स्वच्छता याबद्दल लोकांचा कल जाणून घेतला. महात्मा गांधींच्या स्वप्नातील ग्रामस्वराज्याचे स्वप्न साकार करण्यासाठी ७३ व्या घटनादुरुस्तीचे कार्य कलित झाले याचीही माहिती स्थानिक

तालुका प्रतिनिधी /९ फेब्रुवारी

आरमोरी : स्थानिक स्वशासन व्यवस्थेमध्ये होणारे बदल व त्या राजकारणाचा जनतेवर होणारा परिणाम आणि त्यामागे जनतेची बदलती भूमिका काय आहे हे जाणून घेण्याच्या उद्दिष्टाने लोकांचे जैशविद्यालया नोंदवही अंतर्गत स्थानिक महात्मा गांधी कला, विज्ञान व स्व.न.पं. वाणिज्य महाविद्यालय, आरमोरी येथील राज्यशास्त्र अभ्यासमंडळाच्या वतीने महाविद्यालयाचे प्राचार्य तथा दत्तक ग्राम

विकास कार्य समितीचे अध्यक्ष डॉ. लालसिंग खालसा यांच्या मार्गदर्शनाखाली दत्तक ग्राम कासवी येथे नुकताच अभ्यासदीरा करण्यात आला.

या अभ्यास दौऱ्यात राज्यशास्त्र विभागाचे विद्यार्थी व विभागप्रमुख प्रा. गजानन बोरकर यांनी सहभाग घेतला. यावेळी विद्यार्थ्यांनी ग्रामसभा व ग्रामपंचायतीवर आधारित प्रश्नावली तयार केली व गावातील लोकांशी हितगुज साधला. विद्यार्थी गावातील

ग्रामस्थांकडून जाणून घेण्याचा प्रयत्न केला. यावेळी ग्रामपंचायत सदस्य व सरपंच यांच्याशी हितगुज साधून ग्रामविकासात लोकांचा सक्रीय सहभाग किती असतो याचेही अध्ययन करण्यात आले. या अभ्यासदौऱ्याला ग्रामस्थांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला.

अशास्तीतेसाठी अर्थशास्त्र विभागप्रमुख प्रा. मोहन रामटेके, प्रवीण सोरते, देवरांम पुलो, सोनी सुरपाम या अर्थशास्त्र विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी परिश्रम घेतले.

News Paper Cutting

Deshonnati 10th February 2018

दत्तकग्राम कासवीला विद्यार्थ्यांची भेट

आरमोरी : येथील महात्मा गांधी कला, विज्ञान व स्व.न.पं. वाणिज्य महाविद्यालयाच्या राज्यशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी दत्तक ग्राम कासवी येथे भेट देऊन विविध माहितीची नोंद घेतली. विद्यार्थ्यांनी ग्रामसभा व ग्रामपंचायतीवर आधारित प्रश्नावली तयार केली. त्यानंतर गावातील लोकांशी संवाद साधला. त्याचप्रमाणे गावातील स्वच्छता, तंमुसचे कार्य यासह विविध माहिती जाणून घेतली. याप्रसंगी प्रा. गजानन बोरकर, प्रा. मोहन रामटेके, प्रा. प्रवीण सोरते, देवरांम कुलो, सोनी सुरपाम उपस्थित होत्या.

Lokmat 13th February 2018

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N. P. Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli

Field Photography by the student of Political Science

GNE

Principal

Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N P. Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli

प्रश्नावली (नागरिकांसाठी)

नाव :- प्र.मु. प्र.मु. - दंड वाठारे

१. वर्षातून ग्रामसभेच्या कितीदा बैठका होतात?

होय. २ किंवा तिन

२. त्या बैठकीस आपण उपस्थित राहता काय?

होय २००

३. ग्रामसभेची बैठक पूर्ण होण्यासाठी कोरमची अट माहित आहे काय व किती?

२०० ते २५०

४. ग्रामसभेमध्ये योग्यपणे शासकीय लाभार्थ्यांची निवड होते काय?

होय

५. ग्रामसभेमध्ये नागरिकांनी सूचविलेल्या विषयावर चर्चा केली जाते काय?

होय

६. नागरिकांनी ग्रामपंचायतकडे केलेल्या तक्रारीचे निवारण होते काय?

नाही

७. गावातील स्वच्छता नियमितपणे होत असते का?

होय

८. वर्षभर पिण्याच्या पाण्याची योग्यपणे व्यवस्था केली जाते काय?

होय

९. रस्त्यावरील दिवावत्तीची सोय वर्षभर योग्य असते काय?

होय

१०. गावातील वाद पोलीस स्टेशनला जातात काय?

नाही

११. गावातील तंटामुक्त समिती न्यायनिवाडा निपक्षपणे करते काय?

होय

Gm 2

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N. P. Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli

१२. शासकीय योजनांची माहिती देण्यासाठी अधिकाऱ्यांच्या मध्ये गावामध्ये आयोजन केले जाते काय?

होय

१३. मनरेगा (रोजगार हमी) योजनेची योग्य अंमलबजावणी होते काय?

होय

१४. सरपंचाची प्रत्यक्ष लोकांकडून होणारी निवड तुम्हाला योग्य वाटते काय?

होय

१५. गरजू नागरिकांना रोजगार मिळतो काय?

नाही

१६. यावर्षी नव्याने झालेला सरपंच निवडणुकीतील बदल व शिक्षणाची अट योग्य वाटते काय?

होय

१७. स्वच्छ भारत मिशन अंतर्गत तुम्हाला शौचालय मिळाला आहे काय?

नाही

१८. ग्रामपंचायतीच्या कारभारापासून तुम्ही समाधानी आहात काय?

होय

१९. तुमच्या गावातील ग्रामपंचायतीमध्ये अविरोध निवडून घेणे शक्य आहे काय?

नाही

२०. ग्रामपंचायत कार्यालयीन कामे निश्चित वेळात होतात का?

नाही

२१. तुम्ही नियमित ग्रामपंचायत कर (घरटॅक्स) भरता काय?

होय

२२. नियमितपणे आरोग्याच्या सोई पुरविल्या जातात काय?

होय

२३. पशुसंरक्षणसाठी काही प्रयत्न केले जाऊ शकतात काय?

होय

प्रिन्सिपल नाव - झमिनास होवारी

रुची - Prachi

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N P Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli

प्रश्नावली (सरपंच)

नाव :- पुष्पलता वसंता तिवाडे

१. आपण पुर्णविल ग्रामपंचायतीमध्ये उपस्थित असता काय?
नाही
२. गावातील विकास कार्यासाठी नागरिकांचा सक्रीय सहभाग असतो काय?
होय
३. केंद्र व राज्यशासन पुरस्कृत विशेष योजना अंमलात आणता काय?
होय
४. विशेष योजना अंमलात आणण्यासाठी ग्रामसेवक सहकार्य करतात काय?
होय
५. ग्रामसभेची उपस्थिती वाढविण्यासाठी आपण काही जनजागृतीचे कार्य करता काय?
होय
६. पंचायत समिती अधिकाऱ्यांना शासकीय योजनांची माहिती पुरविण्यासाठी गावामध्ये सभा आयोजित करता काय?
नाही
७. एखाद्या नागरिकाने सुचविलेल्या कार्याची अंमलबजावणी करता काय?
होय
८. प्रशासकीय अधिकारी (ग्रामसेवक) हा ग्रामपंचायतच्या नियंत्रणात असतो काय?
होय
९. गावातील नागरिक निश्चित वेळात कर भरतात का?
नाही
१०. नशामुक्तीसाठी गाव सक्रीय आहे का?
होय
११. गावाच्या विकास कार्यात ग्रामपंचायत सदस्यांचा सक्रीय सहभाग असतो काय?
होय

विद्यार्थिनायक
सह

आशिय शेखली
Pawhi

Principal
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N P Commerce College,
Armeri Dist - Gadchiroli

Mahatma Gandhi Arts, Science and Late Nasaruddinbhai Panjwani Commerce College

Armori Distt. Gadchiroli (M.S.) 441208

**Peoples Biodiversity Register
Adopted Village Kasvi, Ta. Armori**

CLASS: BA - II

SESSION : 2017-2018

SR.NO.	NAME OF STUDENT	SUBJECT	SIGNATURE
1	MR AJIT RAMESH JUMNAKE	POLITICAL SCIE.	<i>A. Jumake</i>
2	MR ANKIT GHANSHAM MADAVI	POLITICAL SCIE.	<i>Ankit</i>
3	MR ANUP KISHOR NAITAM	POLITICAL SCIE.	
4	MR ASHISH PATIRAM KOWACHI	POLITICAL SCIE.	<i>Ashish</i>
5	KU CHETNA ANANDRAO LATTHE	POLITICAL SCIE.	<i>C.A. Latthe</i>
6	KU DIKSHA DEWAJI TIJARE	POLITICAL SCIE.	<i>Diksha</i>
7	MR HIRAJI ARUN SARATE	POLITICAL SCIE.	
8	KU KAJAL DEVANAND KHOBRAGADE	POLITICAL SCIE.	<i>K.P. Khobragade</i>
9	KU KAJAL VASANT WARJURKAR	POLITICAL SCIE.	<i>Kajal</i>
10	MR MUKESH AMARSHAHA MADAVI	POLITICAL SCIE.	
11	MR NAKUL DOMA RANDHAYE	POLITICAL SCIE.	<i>N.D. Randhaye</i>
12	MR NARESH MANKER TOFA	POLITICAL SCIE.	<i>Naresh</i>
13	MR PANKAJ DEORAM GAWALE	POLITICAL SCIE.	
14	MR PINTU GAJANAN BAWANE	POLITICAL SCIE.	<i>Pintu</i>
15	KU PRATIKSHA GHANSHAM SADMAKE	POLITICAL SCIE.	<i>Pratiksha</i>
16	MR RAMPRASAD PIRANGU KUMRE	POLITICAL SCIE.	
17	KU RUPALI MANIKRAO CHAUKE	POLITICAL SCIE.	<i>Rupali</i>
18	KU SHITAL UMAJI BANSOD	POLITICAL SCIE.	<i>S.U. Bansod</i>
19	KU SHITAL NANDKISHOR KATRE	POLITICAL SCIE.	<i>Shital</i>
20	KU URMILA MUKHARU WADHANKAR	POLITICAL SCIE.	
21	KU VAISHANAVI RAJESHWAR MUNDARE	POLITICAL SCIE.	<i>V. Mundare</i>
22	MR VIVEK SUBHASH BORKAR	POLITICAL SCIE.	<i>Vivek</i>

- 23) Ku Nutan yashwant thakare Political scie *Nutan*
- 24) Rahul Pandurang Bhoyar political scie *Bhoyar*
- 25) Umesh Jenunath Kukadkar Political sciences *Umesh*

G. & S.

P. S.
Mahatma Gandhi Arts,
Science & Late
N P. Commerce College,
Armori, Dist - Gadchiroli